

KDYBYCH POUŽÍVAL POČÍTAČ, NABOURÁVALO BY TO MOJE MYŠLENÍ

Eugen Brikcius (*1942)

Eugen Brikcius se narodil 30. srpna 1942 v Praze v rodině filatelisty. Eugena od dětství zajímalo umění. Rodiče jeho výtvarný talent podporovali a platili mu soukromé hodiny u akademických malířů. Po maturitě v roce 1959 nemohl nastoupit na vysokou školu kvůli protikomunistickým názorům. Musel se živit jako dělník. Nejprve pracoval u vojenských staveb, později jezdil s ještěrkou na nádraží, pak pracoval jako pomocná síla v papírnách, nakonec ve výzkumném výpočetním středisku. Ve volném čase se soukromě vzdělával ve filozofii a teologii, především studoval dílo Tomáše Akvinského. Zajímal se o umění, navštěvoval Hejdánkovy ekumenické semináře v Jirchářích. Teprve v letech 1966–1968 mohl dálkově studovat filozofii a sociologii na Filozofické fakultě UK v Praze.

V polovině 60. let začal ve veřejném prostoru pořádat happeningy, což vedlo ke konfrontaci s totalitním režimem. Při prvním větším „uměleckém“ happeningu se snažil zapůsobit na jednu dívku, když zinscenoval Zenonův paradox Achilles a želva. V roce 1967 při další akci rozestavěli s přáteli na ulici na Kampě püllitry s pivem, což už režim vyhodnotil jako provokaci: *„Přišla policie, ale tehdy nikoho nezavřeli. Všechny si nás zapsali a akci rozpustili.“*

V létě téhož roku uspořádal další happening nazvaný Chlebové mystérium, tentokrát v zahradách Pražského hradu: *„Moje vytoužená dívka seděla na barokním oblouku, my jsme šli po schodech a skládali jsme jí k nohám mytickou pyramidu z bochníků.“* Desítky přátel tentokrát police pozatýkala a chleba zkonfiskovala. Dívku však Brikcius ani tímto posledním pokusem nezískal. Zato skončil před soudem za výtržnost a byl odsouzen na tři měsíce. Při odvolání ale u soudu obhájil, že se jednalo o umění, a do vězení nemusel.

Jindřich Chalupický mu tehdy sehnal místo v galerii Václava Špály, kde mohl konečně pracovat přímo v oboru umění. Na podzim roku 1968 odjel studovat do Anglie filozofii na University College v Londýně. Doprovázela ho i budoucí první manželka, se kterou se v Londýně oženil. Měli tehdy příležitost zůstat v emigraci, ale doma se cítili v Čechách, a tak se v roce 1970 dobrovolně vrátili do okupované vlasti.

S nastupující normalizací se Eugen přirozeně ocitl mezi disidenty. V roce 1973 byl s přáteli Jaroslavem Kořánem, Ivanem Daníčkem a Ivanem Jirousem zatčen v hospodě za výtržnictví a hanobení národa, rasy a přesvědčení: *„Trochu se to tam rozjelo. [...] Dostali*

jsme se do konfliktu s bývalým majorem StB na penzi. Jarda Kořán si před ním klekl a říkal: „Bolševiku plešatý, dej nám píku, my tě píchnem do pupíku.“ Magor snědl Rudé právo.“ Navíc zpívali „Vyžehťte Rusy z Prahy“. Estébák zavolal policii, takže skončili před soudem. Eugen Brikcius byl odsouzen na čtrnáct měsíců, po dovolání dostal osm. Trest si odpykal ve věznici v Oráčově, kde podbíjel koleje. Díky svému jazykovému nadání se během vazby a vězení naučil latinsky.

Po propuštění pracoval v dělnických profesích, tři roky jako měřič vody. Zároveň překládal z angličtiny, začal psát básně v latině. O vánocích roku 1976 jako jeden z prvních podepsal Chartu 77 ještě před jejím samotným zveřejněním: *„Já to podepsal, protože jsem zjistil, že kdybych ten text psal sám, napsal bych ho podobně. Podle Charty jsem se celý život choval, aniž by existovala.“* Podpis Charty 77 vyvolal vůči jeho osobně zvýšenou pozornost represivních složek. Následující tři roky byl pod trvalým dozorem StB. Absolvoval řadu výslechů a krátkých zatčení, šikana narůstala.

Možnost, že by se komunistický režim zhroutil, Eugenu Brikciusovi připadala zcela nereálná: *„Chtěl jsem žít normálně, přestalo mě bavit, že za cokoli můžu jít na roky do vězení a být všelijak týrán.“* Rozhodl se emigrovat do Rakouska. Otec mu koupil letenku a Eugen v lednu 1980 odletěl do Vídně: *„Čekal na mě Ivan Medek. Dali jsme si deci vína a dal mi klíče od pokoje v hotelu.“* Později dostal malý byt na okraji Vídně. Začínal od nuly, manželka a děti zůstali v Československu, rozvedl se.

Z Rakouska chtěl odjet do Anglie a dokončit po deseti letech studia filozofie. Nedostal však vízum. Nakonec po zásahu londýnské univerzity dostal alespoň stipendijní vízum s podmínkou, že se po ukončení studií musí vrátit zpět do Rakouska. V roce 1981 tedy na rok odjel a dostudoval filozofii. Poté se usadil ve Vídni. Pracoval jako úředník v pobočce americké migrační organizace HIAS, kde měl na starost pohovory s židovskými emigranty: *„Přijímali jsme tam židovské uprchlíky z Íránu, kteří chtěli za příbuznými do Ameriky.“*

V Rakousku se seznámil se svou druhou ženou, narodil se jim syn. Z Vídně udržoval kontakty s přáteli v Československu, ale v pád komunismu nevěřil: *„Myslel jsem si, že je to tisíciletá říše. Byl jsem, střízlivě řečeno, příjemně překvapen.“* Do Prahy se poprvé vrátil v dubnu 1990.

Eugen Brikcius je autorem řady básnických sbírek, próz, scénářů a textů, například autobiografie *Můj nejlepší z možných životů* (2012) nebo románu *Nepředemtná odysea* (2016). Je nositelem Ceny Jaroslava Seiferta z roku 2015 za sbírku *A tělo se stalo slovem* (2013). V roce 2017 převzal od rakouského velvyslance Čestný kříž Za vědu a umění I. stupně. Ke psaní nikdy neužívá počítač, píše stále na psacím stroji: *„Moje texty musel vždy někdo přepsat. Kdybych používal počítač, nabourávalo by to moje myšlení.“* Žije střídavě ve Vídni a v Praze.

Autor textu Jan Horník